

Roupcovití (Diptera: Asilidae) Jizerských hor a Frýdlantska

Asilidae (Diptera) of the Jizerské hory Mts and Frýdlant region (northern Bohemia, Czech Republic)

Jaroslav BOSÁK¹⁾ & Pavel VONIČKA²⁾

¹⁾ Ecological Consulting a. s., Na Střelnici 48, CZ – 779 00 Olomouc;
e-mail: jaroslav.bosak@ecological.cz

²⁾ Severočeské muzeum, Masarykova 11, CZ – 460 01 Liberec;
e-mail: pavel.vonicka@muzeumlb.cz

Abstract. The family Asilidae (Diptera) was studied in the Jizerské hory Mts and Frýdlant region in northern Bohemia, Czech Republic. Altogether 19 species were found, making up 22% of the known fauna of Asilidae of the Czech Republic and 29% of that of Bohemia.

Key words: Diptera, Asilidae, Jizerské hory Mts, Frýdlant region, Czech Republic, faunistics

ÚVOD

Roupcovití jsou se svými 7 000 druhy jednou z druhově nejbohatších čeledí dvoukřídlých. Rozšíření jsou prakticky ve všech zoogeografických oblastech s výjimkou oblastí polárních. Evropská fauna zahrnuje okolo 650 druhů (Weinberg & Bächli 1998), v České republice byl doložen výskyt 85 druhů (Bosák 2006). Oblast Jizerských hor a Frýdlantska nebyla doposud z hlediska výskytu zástupců čeledi Asilidae studována, neexistují odtud žádné literární faunistické údaje. Podrobnější vymezení a charakteristika sledovaného území viz Vonička & Višňák (2008).

Dospělci se vyskytují na různých stanovištích od nížin až nad horní hranici lesa. Všechny známé druhy jsou v dospělosti dravé. Larvální vývoj probíhá v půdě, odumírajícím a mrtvém dřevě jak listnatých, tak jehličnatých stromů, ale i v jiných substrátech. Podrobnosti o morfologii vývojových stádií a bionomii viz např. Majer (1997).

METODIKA A MATERIÁL

Materiál byl sbírán v letech 2002-2007 pomocí různých typů pastí, v menší míře individuálním odchycem nebo smýkáním entomologickou sítí. Podrobně tyto metody popisuje Vonička (2008). Po preparaci na sucho byl materiál determinován a je uložen ve sbírkách Severočeského muzea v Liberci, Libora Mazánka (Olomouc) a prvního autora tohoto příspěvku.

Použité zkratky: CFT – combined flight traps (nárazové pasti), MT – Malaise traps (Malaiseho pasti), YPT – yellow pan traps (žluté misky), vše J. Preisler & P. Vonička lgt.; SW – sweeping (smýkání vegetace entomologickou sítí), J. Preisler lgt.; LM – individuální odchyt, L. Mazánek lgt.; PV – individuální odchyt, P. Vonička lgt.

Přehled lokalit

Údaje k lokalitám jsou uvedeny v následujícím pořadí: číslo a název lokality (obec, část obce, chráněné území, vrchol apod.), faunistický mapový čtverec (Pruner & Mika 1996), nadmořská výška, biotop. Některé lokality jsou rozděleny na více biotopů, které jsou označeny písmeny. Použité zkratky: NPR – národní přírodní rezervace, PR – přírodní rezervace, PP – přírodní památka.

[1] **Bílý Potok**, 5157, 450 m, rybníčky sv. od žel. stanice (prameniště, mokřad), louky severně od obce. [2] **Bukovec PR**, 5158, 900-1 005 m, les, horské louky, prameniště. [3] **Bulovka**, 5056, 300 m, soustava lesních rybníčků u státní hranice. [4] **Černá hora PR**, 5157, 1 050 m, rašeliniště Vánoční louka. [5] **Černá jezírka PR**, 5157, 920 m, Tetřeví louka (rašeliniště). [6] **Hejnice**, 5157, 500 m, Černý potok. [7] **Horní Lučany** (obec Lučany nad Nisou), 5257, 620 m, louky a pastviny. [8] **Jedlový důl PR**, 5257, 670 m, břeh potoka Jedlová (les). [9] **Jindřichovský mokřad PP**, 5257, 600 m, mokřady, louky. [10] **Jizerka** (obec Kořenov), 5158, 850-870 m, břehy říčky Jizerky, louky v osadě. [11] **Kořenov**, 5258, 680 m, Martinské údolí. [12] **Kunratice**, 5056, 280 m, mokřad. [13] **Liberec-Vesec**, 5256, 360 m, údolí Veseckého potoka (mokřad). [14] **Malá Strana PR**, 5257, 700-720 m, vlhké louky, mokřady, rybníček, potok. [15] **Meandry Smědé PR**, 5056, 220 m, rybníček sv. od rybníku Dubák (mokřad, olšina). [16] **Mínkovice** (obec Višňová), 5056, 250 m (potok, mokřady). [17] **Mníšek**, 5156, 380 m, louky v obci podél žel. trati. [18] **Oldřichovské sedlo**, 5156, 500 m, Viničná cesta (bučina). [19] **Poledník** (vrchol, NPR Jizerskohorské bučiny), 5156, 850 m, bučina. [20] **Raspenava**, 5156: [20a] osada V Lukách, 350 m, Farská louka; [20b] Holubí potok, 320 m, mokřad pod žel. tratí. [21] **Rašeliniště Jizerky NPR**, 5157-5158, 850 m, břehy Saffirového potoka, Klugeho louka (rašeliniště). [22] **Rašeliniště Jizery NPR**, 5157-5158, rašeliniště, rašelinné smrčiny, břeh řeky Jizery. [23] **Rejdice** (obec Kořenov), 5258, 650 m, potok Ješkrabec (mokřad). [24] **Rudolfov** (obec Liberec), 5256, 630 m, údolí Černé Nisy. [25] **Rybí loučky PR**, 5158, 850 m, rašeliniště. [26] **Smědava** (obec Bílý Potok), 5157, 850 m, okolí horské chaty. [27] **Smrk** (masiv hory), 5157: [27a] vrcholová smrčina na jz. svahu, 1 100 m; [27b] Vlašský hřbet, 900 m (bučina); [27c] Libverdský most, 700 m, břeh Ztraceného potoka, lesní prameniště. [28] **Špičák a Stržový vrch** (NPR Jizerskohorské bučiny), 5156, 600 m, bučina, potok. [29] **Štolpichy** (NPR Jizerskohorské bučiny), 5157, 580-600 m, údolí potoka Velký Štolpich. [30] **Tichá říčka PP**, 5257, 750 m, vlhké louky, rašeliniště. [31] **U Kyselky** (jižně od Nového Města pod Smrkem), 5257, 600 m, údolí Ztraceného potoka (mokřad, les, potok). [32] **Václavíkova Studánka** (obec Kořenov), 5258, 850 m, mokřad, vlhká louka. [33] **Vápenný vrch PR**, 5156, 380 m, starý lom. [34] **Zlatá Olešnice**, 5258, 600 m, část Návarovská (luční prameniště).

VÝSLEDKY A DISKUSE

Přehled zjištěných druhů

Laphriinae

Choerades marginata (Linnaeus, 1758)

Palearktický, široce rozšířený druh, nejběžnější z našich zástupců rodu *Choerades* Walker, 1851. Vázaný na smrkové porosty, s kterými sestupuje i do nižších nadmořských výšek bukového stupně.

Bílý Potok [1]: 29.VII.-19.VIII.2005, 1 ♂ (MT). **Oldřichovské sedlo** [18]: 3.-19.VI.2003, 1 ♂, 2 ♀♀, 19.VI.-3.VII.2003, 1 ♂, 1 ♀, 15.VII.-3.VIII.2003, 1 ♂ (vše YPT). **Rudolfov** [24]: 30.VII.2004, 1 ♂ (SW). **U Kyselky** [31]: 20.VI.-13.VII.2006, 1 ♀ (MT).

Laphria ephippium (Fabricius, 1781)

Palearktický druh nalézáný ve starších bukových lesích. V České republice poměrně hojný.

Oldřichovské sedlo [18]: 3.-19.VI.2003, 5 ♂♂, 19.VI.-3.VII.2003, 3 ♂♂ (vše YPT). **Štolpichy** [29]: 22.VI.2007, 1 ♀ (LM).

Laphria flava (Linnaeus, 1761)

Palearktický druh zasahující do orientální oblasti (Joseph & Parui 1998). Nejběžnější zástupce rodu *Laphria* Meigen, 1803 v České republice. Vázaný na smrkové porosty.

Černá hora PR [4]: 30.VII.-14.VIII.2004, 1 ♂, 14.-29.VIII.2004, 1 ♂ (vše MT). **Černá jezírka PR** [5]: 21.VIII.2003, 1 ♂ (PV). **Malá Strana PR** [14]: 29.V.-10.VI.2003, 3 ♂♂, 10.-26.VI.2003, 1 ♀ (vše MT). **Rašeliniště Jizery NPR** [22]: 10.-26.VI.2003, 3 ♂♂, 1 ♀ (MT). **Rybí loučky PR** [25]: 10.-26.VI.2003, 1 ♂, 2 ♀♀ (MT). **Smrk** [27a]: 2.-21.VI.2006, 1 ♂, 21.VI.-13.VII.2006, 3 ♂♂ (vše MT).

Leptogastrinae

Leptogaster cylindrica De Geer, 1776

Palearktický druh. Rod *Leptogaster* Meigen, 1803 je spojen především s travními porosty a okraji lesů. V České republice byl doložen výskyt čtyř druhů, z nichž *L. cylindrica* je nejčastěji sbíraným.

Bílý Potok [1]: 16.VI.2005, 1 ♀ (LM); 16.VI.-5.VII.2005, 1 ♂ (MT). **Kunratice [12]:** 22.VI.2006, 1 ♀ (SW).

Stenopogoninae

Cyrtopogon lateralis (Fallén, 1814)

Druhy rodu *Cyrtopogon* Loew, 1847 jsou obyvateli hor a podhůří. *C. lateralis* je jedním ze čtyř našich zástupců rodu. Palearktický druh vázaný na smrkové porosty, vyskytující se i v nižších nadmořských výškách. Výrazný nepoměr mezi chycenými samci a samicemi je způsoben odchylem do pastí. Větší úspěšnost v odchytu samců je pravděpodobně dána jejich vyšší pohybovou a prostorovou aktivitou.

Hejnice [6]: 19.VI.2007, 3 ♂♂, 6 ♀♀ (LM). **Kořenov [11]:** 17.VI.2005, 1 ♂ (LM). **Malá Strana PR [14]:** 29.V.-10.VI.2003, 2 ♂♂ (MT). **Oldřichovské sedlo [18]:** 3.-19.VI.2003, 4 ♂♂, 1 ♀, 19.VI.-3.VII.2003, 2 ♀♀ (vše YPT). **Poledník [19]:** 2.-25.VI.2004, 1 ♂, 25.VI.-14.VII.2004, 1 ♂ (vše MT). **Rašeliniště Jizerky NPR [21]:** 23.VI.2005, 1 ♂ (SW). **Rašeliniště Jizery NPR [22]:** 17.-28.VI.2002, 1 ♂, 5.-14.VIII.2002, 1 ♂, 1 ♀, 10.-26.VI.2003, 8 ♂♂, 1 ♀, 26.VI.-9.VII.2003, 4 ♂♂, 1 ♀, 9.-23.VII.2003, 1 ♂, 23.VII.-5.VIII.2003, 1 ♂, 1 ♀ (vše MT); 26.VI.-9.VII.2003, 1 ♂ (CFT). **Rybí loučky PR [25]:** 29.V.-10.VI.2003, 8 ♂♂, 2 ♀♀, 10.-26.VI.2003, 27 ♂♂, 2 ♀♀, 26.VI.-9.VII.2003, 2 ♂♂, 9.-23.VII.2003, 7 ♂♂, 23.VII.-5.VIII.2003, 3 ♂♂, 5.-20.VIII.2003, 4 ♂♂ (vše MT). **Smrk [27a]:** 21.VI.-13.VII.2006, 1 ♂ (MT). **U Kyselky [31]:** 20.VI.-13.VII.2006, 3 ♂♂ (MT).

Cyrtopogon maculipennis (Macquart, 1834)

Palearktický druh, vázaný na vyšší nadmořské výšky a chladnější lokality. Často sbíraný v pohraničních pohořích České republiky. Výrazný nepoměr mezi chycenými samci a samicemi je stejně jako u předešlého druhu způsoben odchylem do pastí.

Bukovec PR [2]: 16.VI.2007, 1 ♂ (LM). **Jedlový důl PR [8]:** 16.VI.-6.VII.2005, 1 ♂ (MT). **Rašeliniště Jizerky NPR [21]:** 16.VI.2005, 1 ♂ (LM). **Rašeliniště Jizery NPR [22]:** 17.-28.VI.2002, 2 ♂♂, 26.VI.-9.VII.2003, 4 ♂♂, 1 ♀ (vše MT). **Rybí loučky PR [25]:** 29.V.-10.VI.2003, 19 ♂♂, 2 ♀♀, 10.-26.VI.2003, 16 ♂♂, 26.VI.-9.VII.2003, 6 ♂♂, 1 ♀, 9.-23.VII.2003, 8 ♂♂, 23.VII.-5.VIII.2003, 1 ♂ (vše MT). **Smrk [27b]:** 2.-21.VI.2006, 1 ♂ (YPT).

Dioctria atricapilla Meigen, 1804

Palearktický druh, zástupce početného rodu *Dioctria* Meigen, 1803, široce rozšířený po celém území České republiky. Nápadný je pohlavní dimorfismus, projevující se rozdílným zbarvením křídel a ochlupení hlavy u samců a samic. Jeden z mála našich druhů, u kterého je pohlavní dimorfismus manifestován takto nápadným způsobem.

Bukovec PR [2]: 7.VI.2004, 1 ♂ (SW); 16.VI.2007, 1 ♀ (LM). **Mníšek [17]:** 24.V.2003, 6 ♂♂, 1 ♀ (SW). **Smědava [26]:** 20.VI.2007, 1 ♂ (LM).

Dioctria cothurnata Meigen, 1820

Palearktický druh, jeden z našich největších zástupců rodu *Dioctria*. Nápadný je pohlavní dimorfismus projevující se rozdílným zbarvením samců a samic. Druh je většinou sbíraný na chladnějších a vlhčích lokalitách (např. bylinné porosty kolem horských a podhorských vodních toků). Rozšířen je po celém území státu, není však hojný.

Bílý Potok [1]: 29.VII.-19.VIII.2005, 1 ♂ (MT). **Liberec-Vesec [13]:** 7.VIII.2004, 1 ♀ (SW). **Meandry Smědé PR [15]:** 5.-29.VII.2005, 2 ♂♂ (MT). **Minkovice [16]:** 22.VI.2006, 1 ♀ (SW).

Dioctria hyalipennis (Fabricius, 1794)

Palearktický druh, v České republice běžný.

Bílý Potok [1]: 16.VI.2005, 2 ♀♀, 23.VI.2007, 1 ♀ (vše LM). **Hejnice [6]:** 19.VI.2007, 1 ♀ (LM). **Jindřichovský mokřad PP [9]:** 17.VI.2003, 2 ♂♂ (SW). **Štolpichy [29]:** 16.VI.2005, 1 ♂, 22.VI.2007, 1 ♀ (vše LM).

Dioctria rufipes (De Geer, 1776)

Palearktický druh, v České republice běžný na travnatých, spíše extenzivně obhospodařovaných plochách.

Bílý Potok [1]: 16.VI.2005, 2 ♂♂ (LM); 3.-16.VI.2005, 3 ♂♂ (MT), 1 ♂, 1 ♀ (YPT); 16.VI.-5.VII.2005, 5 ♂♂ (MT). **Bulovka [3]:** 1.VI.2005, 1 ♂, 1 ♀ (SW). **Jindřichovský mokřad PP [9]:** 17.VI.2003, 1 ♀ (SW). **Malá Strana PR [14]:** 29.V.-10.VI.2003, 1 ♂, 10.-26.VI.2003, 1 ♀ (vše MT). **Meandry Smědé PR [15]:** 31.V.-22.VI.2005, 1 ♂ (YPT), 1 ♀ (MT). **Mníšek [17]:** 24.V.2003, 1 ♀ (SW). **Zlatá Olešnice [34]:** 3.VI.2004, 1 ♂ (SW).

Dioctria sudetica Duda, 1940

Středoevropský druh popsaný na základě materiálu z České republiky. Hojný ve vyšších nadmořských výškách.

Bukovec PR [2]: 16.VI.2007, 2 ♀♀ (LM). **Malá Strana PR [14]:** 2.VIII.2005, 1 ♂ (SW). **Poledník [19]:** 25.VI.-14.VII.2004, 1 ♂ (MT). **Rašeliniště Jizerky NPR [21]:** 14.VI.2005, 1 ♀ (LM); 23.VI.2005, 1 ♂ (SW). **Václavíkova Studánka [32]:** 19.VI.2006, 1 ♀ (SW).

Dasygogoninae

Leptarthrus brevisrostris (Meigen, 1804)

Palearktický druh vystupující i do vyšších nadmořských výšek, v České republice spíše vzácný. Samci jsou velmi nápadní extrémně dlouhým, ze stran zploštělým prvním článkem zadních chodidel.

Bukovec PR [2]: 26.VI.-9.VII.2003, 1 ♀ (CFT). **Malá Strana PR [14]:** 9.-23.VII.2003, 1 ♂ (CFT).

Asilinae

Didymachus picipes (Meigen, 1820)

Palearktický druh, v České republice běžný. Ve starších publikacích řazen do rodu *Dysmachus* Loew, 1860, dnes zástupce monotypického rodu *Didymachus* Lehr, 1996.

Bílý Potok [1]: 16.VI.2005, 8 ♂♂, 1 ♀, 18.VI.2005, 3 ♂♂, 21.VI.2007, 1 ♀ (vše LM). **Horní Lučany [7]:** 17.VI.2003, 1 ♀ (PV). **Jindřichovský mokřad PP [9]:** 17.VI.2003, 1 ♂, 1 ♀ (SW). **Rašeliniště Jizery NPR [22]:** 10.-26.VI.2003, 1 ♂ (MT).

Neoitamus cothurnatus (Meigen, 1920)

Palearktický druh. V České republice byl doložen výskyt čtyř druhů rodu *Neoitamus* Osten-Sacken, 1878. *N. cothurnatus* je rozšířen po celém území, ale je z našich druhů nejvzácnější.

Bílý Potok [1]: 16.VI.2005, 1 ♂ (LM); 3.-16.VI.2005, 2 ♂♂, 16.VI.-5.VII.2005, 2 ♂♂ (vše YPT); 19.VI.2007, 3 ♂♂ (LM). **Bukovec PR [2]:** 19.VI.2007, 1 ♂ (LM). **Hejnice [6]:** 19.VI.2007, 2 ♂♂ (LM). **Kořenov [11]:** 12.VI.2005, 1 ♂ (LM). **Vápenný vrch PR [33]:** 21.VI.2007, 2 ♂♂ (LM).

Neoitamus cyanurus (Loew, 1849)

Palearktický druh, rozšířený na celém území ČR. Spíše vzácný.

Bílý Potok [1]: 16.VI.-5.VII.2005, 1 ♂, 5.-29.VII.2005, 1 ♂ (vše YPT); 17.VI.2007, 1 ♂ (LM). **Rejdice [23]:** 28.VII.-16.VIII.2005, 1 ♂ (YPT).

Neoitamus socius (Loew, 1871)

Palearktický druh, nejběžnější z našich druhů rodu *Neoitamus*, rozšířený po celém území ČR.

Bílý Potok [1]: 16.VI.-5.VII.2005, 1 ♂, 5.-29.VII.2005, 4 ♂♂, 29.VII.-19.VIII.2005, 4 ♂♂, 19.VIII.-4.IX.2005, 1 ♂ (vše YPT); 17.VI.2007, 1 ♀ (LM). **Bukovec PR [2]:** 5.-20.VIII.2003, 1 ♂, 4 ♀♀ (YPT). **Jedlový důl PR [8]:** 6.-28.VII.2005, 3 ♂♂ (YPT). **Meandry Smědé PR [15]:** 19.-31.V.2005, 2 ♀♀ (YPT). **Oldřichovské sedlo [18]:** 19.VI.-3.VII.2003, 3 ♂♂, 2 ♀♀, 15.VII.-3.VIII.2003, 1 ♀ (vše YPT). **Raspenava [20a]:** 30.VII.2003, 2 ♀♀ (SW); **[20b]:** 11.VI.2005, 1 ♂ (SW). **Rašeliníště Jizerky NPR [21]:** 16.VI.-3.VII.2005, 2 ♂♂ (MT). **Rudolfovo [24]:** 27.VII.2003, 1 ♂, 1 ♀, 30.VII.2004, 1 ♂, 1 ♀ (vše SW). **Smrk [27a]:** 21.VI.-13.VII.2006, 2 ♂♂ (MT); **[27c]:** 13.VII.-3.VIII.2006, 1 ♂ (YPT). **Špičák a Stržový vrch [28]:** 7.-20.VII.2003, 1 ♂, 1 ♀, 20.VII.-5.VIII.2003, 10 ♂♂, 4 ♀♀, 5.VII.-9.VIII.2006, 5 ♂♂ (vše YPT); 28.VI.2005, 1 ♀ (SW). **Štolpichy [29]:** 22.VI.2007, 1 ♀ (LM). **Tichá říčka PP [30]:** 29.VIII.-16.IX.2004, 21 ♂♂ (YPT). **U Kyselky [31]:** 20.VI.-13.VII.2006, 1 ♂, 13.VII.-3.VIII.2006, 3 ♂♂ (vše YPT); 13.VII.-3.VIII.2006, 1 ♀ (MT).

Neomochtherus geniculatus (Meigen, 1820)

Palearktický druh, v České republice široce rozšířený, ale nehojný. Vyhledává prosvětlené lesní porosty a jejich okraje.

Černá hora PR [4]: 30.VII.-17.VIII.2004, 1 ♂ (MT). **Jizerka [10]:** 9.VIII.2003, 1 ♀ (SW). **Poledník [19]:** 30.VII.-14.VIII.2004, 1 ♀ (YPT). **Rašeliníště Jizery NPR [22]:** 12.-20.VIII.2003, 1 ♂, 20.VIII.-2.IX.2003, 1 ♀ (vše YPT). **Smrk [27a]:** 13.VII.-3.VIII.2006, 2 ♂♂ (MT).

Stilpnogaster aemula (Meigen, 1820)

Evropský druh vázaný na vyšší nadmořské výšky, v ČR rozšířený v hraničních pohorích.

Bukovec PR [2]: 23.VII.-5.VIII.2003, 1 ♀ (YPT).

Tolmerus atricapillus (Fallén, 1814)

Palearktický druh. V České republice jeden z nejčastěji sbíraných zástupců čeledi, bez vyhraněné vazby na biotop.

Bílý Potok [1]: 5.-29.VII.2005, 3 ♂♂, 29.VII.-19.VIII.2005, 1 ♀, 19.VIII.-4.IX.2005, 4 ♂♂ (vše MT, YPT). **Bukovec PR [2]:** 5.-20.VIII.2003, 1 ♀ (YPT). **Malá Strana PR [14]:** 10.-26.VI.2003, 1 ♂, 23.VII.-5.VIII.2003, 2 ♂♂, 2 ♀♀ (vše MT). **Meandry Smědé PR [15]:** 5.-29.VII.2005, 1 ♂ (MT). **Poledník [19]:** 14.-29.VIII.2004, 1 ♂ (YPT). **Raspenava [20]:** 30.VII.2003, 1 ♂ (SW). **Rašeliníště Jizery NPR [22]:** 9.-23.VII.2003, 2 ♂♂, 1 ♀, 23.VII.-5.VIII.2003, 1 ♂ (vše MT). **Rejdice [23]:** 16.VIII.-1.IX.2005, 1 ♂ (YPT). **Rudolfovo [24]:** 30.VII.2004, 1 ♂ (SW). **Rybí loučky PR [25]:** 9.-23.VII.2003, 1 ♂, 5.-20.VIII.2003, 1 ♂ (vše MT). **Špičák a Stržový vrch [28]:** 20.VII.-3.VIII.2003, 1 ♂ (YPT). **Tichá říčka PP [30]:** 14.-29.VIII.2004, 1 ♂ (MT); 29.VIII.-14.IX.2004, 2 ♂♂ (YPT). **U Kyselky [31]:** 13.VII.-3.VIII.2006, 1 ♀ (MT).

Zhodnocení výsledků

V České republice byl dosud prokázán výskyt 85 druhů čeledi Asilidae, v Čechách 65 druhů (Bosák 2006). Ve zkoumaném území bylo zastíženo 19 druhů, což představuje cca 22 % druhového bohatství čeledi Asilidae ČR respektive 29 % Čech.

Téměř všechny zjištěné druhy jsou vázány na lesní porosty a jejich okraje v horách a pahorkatinách. Výjimku představuje několik široce rozšířených druhů bez zřetelné vazby

na stanoviště, které se v České republice vyskytují od nížin po horské oblasti. Jde především o druhy *Leptogaster cylindrica*, *Tolmerus atricapillus* a zástupce rodu *Dioctria*.

Nálezy druhů *Stilpnogaster aemula* a *Cyrtopogon maculipennis* ukazují na horské klima lokalit (jsou známy z vyšších poloh Jeseníků, Krkonoš a Šumavy). Zajímavý je rovněž nález druhu *Leptarthrus breviostris*, který je znám více méně z lokalit zarůstajících náletem dřevin s řadou drobných ploch porostlých travou (typ „lesostep“), či rozvolněných okrajů lesů. Je široce rozšířen (celá Evropa, Asie – Turecko) a vystupuje do značných nadmořských výšek. V ČR je často nalézán v pohorí Bílé Karpaty, nikde však není na lokalitách hojný.

Přítomnost druhů *Cyrtopogon lateralis*, *Choerades marginata* a *Laphria flava* ukazuje na přítomnost souvislejších, starších až starých smrkových porostů. Jde o naprosto běžné, původně horské druhy, které provázejí smrk i na jeho nepůvodní stanoviště do bukového pásma. Naproti tomu *Laphria epphipium* indikuje zachovalé bukové porosty.

LITERATURA

- BOSÁK J. 2006: Asilidae. In: JEDLIČKA L., STLOUKALOVÁ V. & KÚDELA M. (eds): *Checklist of Diptera of the Czech Republic and Slovakia*. Electronic version 1. <http://zoology.fns.uniba.sk/diptera> and CD-ROM (ISBN 80-969629-0-6).
- JOSEPH A. N. T. & PARUI P. 1998: *Fauna of India and adjacent countries, Diptera (Asilidae), Part I. General introduction and Tribes Leptogasterini, Laphriini, Atomosini, Stichopogonini and Ommatini. Zoological Survey of India*. Calcutta, 278 pp.
- MAJER J. M. 1997: European Asilidae, pp. 549-556. In: PAPP L. & DARVAS B. (eds): *Contributions to a Manual of Palaearctic Diptera (with special reference to flies of economic importance). Vol. 2. Nematocera and Lower Brachycera*. Science Herald, Budapest.
- PRUNER L. & MÍKA P. 1996: Seznam obcí a jejich částí v České republice s čísly mapových polí pro síťové mapování fauny. (List of settlements in the Czech Republic with associated map field codes for faunistic grid mapping system). *Klapalekiana*, 32 (Suppl.): 1-115 (in Czech, English summ.).
- VONIČKA P. 2008: Entomologický výzkum Jizerských hor a Frýdlantska v letech 2000-2007. (Entomological survey of the Jizerské hory Mts and Frýdlant region in 2000-2007). *Sborn. Severočes. Muz., Přír. Vědy*, Liberec, 26: 3-12 (in Czech, English summ.).
- VONIČKA P. & VIŠŇÁK R. 2008: Základní charakteristika zkoumaného území Jizerských hor a Frýdlantska. (General characteristics of the study area in the Jizerské hory Mts and Frýdlant region). *Sborn. Severočes. Muz., Přír. Vědy*, Liberec, 26: 13-33 (in Czech, English summ.).
- WEINBERG M. & BÄCHLI G. 1995: Diptera, Asilidae. In: BURCKHARDT D. (ed.): *Insecta Helvetica*. Schweiz. Entomol. Ges., Genève, 124 pp.

SUMMARY

So far, altogether 85 species of the family Asilidae have been found in the Czech Republic, 65 of them in Bohemia (Bosák 2006). In the study area, 19 species were collected, making up approx. 22% of the known fauna of Asilidae of the Czech Republic and 29% of that of Bohemia.

The occurrence of almost all collected species is connected with forests and their margins in mountain and hilly regions. As an exception, there are several species showing no significant connection with any specific habitat. These species, such as *Leptogaster cylindrica*, *Tolmerus atricapillus* and members of the genus *Dioctria*, can be found throughout the country from lowlands to mountain areas.

Findings of *Stilpnogaster aemula* and *Cyrtopogon maculipennis* refer to mountain climate of the sites (these species were reported from higher altitudes of the Jeseníky, Krkonoše and Šumava Mts). Also, the finding of *Leptarthrus breviostris* is rather interesting, since the

species usually inhabits sites with patches of grassland and shrubs, or open forest margins. It is widely distributed in the whole of Europe and Turkey, where it can be found at rather high altitudes. In the Czech Republic, the species was repeatedly collected in the Bílé Karpaty Mts, however it is not very abundant at the sites of its occurrence.

Presence of the species *Cyrtopogon lateralis*, *Choerades marginata* a *Laphria flava* refers to the occurrence of larger, middle-age to old spruce stands. These common, originally mountain species follow the spruce even to its substitute habitats in the beech vegetation zone. On the other hand, *Laphria epphipium* indicates natural beech forests.

